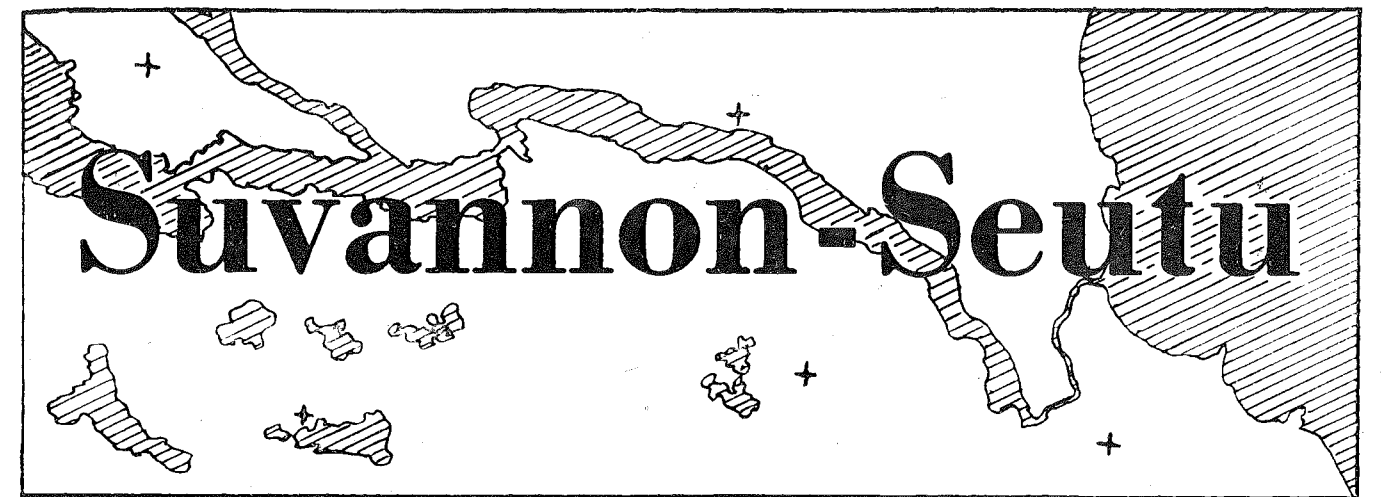
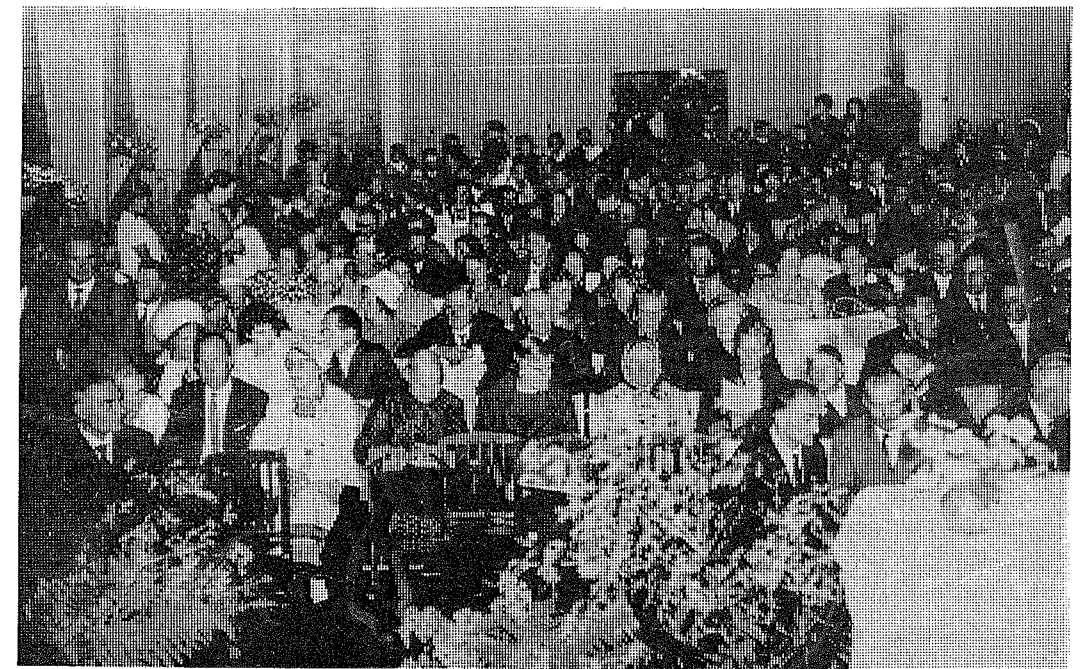

N:o 5 SYYSKUU

Suvanto-Säätiön julkaisema aikakauslehti

1965

SAKKOLA-JUHLAN OSANOTTAJIA VESILAHDEN NUORISOSEURAN TALOSSA.

SAKKOLA JUHLAN JUMALANPALVELUS OLI VESILAHDEN KIRKOSSA. SAARNAN PITI VESILAHDEN KIRKKOHERRA, ROVASTI SIMO LAATIKAINEN. HÄN KOKETTI SAARNASSAAN SEURAAVIA ASIOITA.

Kaikki kristityt ovat katsoneet ylöspäin ylhäisen isänmaan kirkkauteen. Jeesus on ollut heidän silmiensä edessä. Jeesus Kristus kulki suuren kirkkauden tietä. Hän rakasti kaikkia aina ristin kuolemaan saakka. Hyvin monet meidänkin aikanamme kulkevat ohi kirkkojen ja menevät iankaikisuuteen ilman Jeesusta. Tämä maailma on väkevä ja voimakas. Täällä on niin monia tähtäyspisteitä, jotka vetävät ihmistä puoleensa. Siksi on paljon sellaisia, jotka katsovat siihen mikä katoaa. Me kristityt tahdomme seurata Jeesusta ja sitä mikä ei koskaan katoa.

Täällä on nyt koolla paljon karjalaista kansaa. Te olette joutuneet niin paljosta luopumaan. Ei ole suurempaa luovutusta kuin luovuttaa kotiseutunsa, niinkuin te olette joutuneet tähän hetkellä tekemään.

Me suomalaiset olemme joutuneet luovuttamaan kokonaisen vauraan maakunnan peltoineen, metsineen, taloineen ja tehtaineen. Jos olisimme saaneet kartuttaa kaikkea sitä, mitä silloin omistimme, ellei meidän olisi huolinut luovuttaa mitään niin kuinka rikkaita ja hyvinvoivia me tänään olisimmekaan. Olisimme ehkä unchtaneet Jumalan. Vastoinkäymiset ovat olleet suuret. Mutta kun me asemme ne Jumalan sanan valaistukseen niin täytyy sanoa että Hän on tehnyt paljon meidän hyväksemme elämässämme. Hän on muuttanut tappionkin voitoksi. Paavali sanoo että silloin kun minä olen heikko, niin silloin minä olen väkevä. Jumala voi muuttaa tappionkin voitoksemme. Emme ole katkeria kun katsomme

eteenpäin. Teilläkin on kotiseutu kirkastettuna edessänne muistossanne.

Tämä isänmaa on meillä vain hetken aikaa. Kerran on meidän tehtävä suuri luovutus ja jätettävä kaikki mitä meillä täällä on. Silloin emme voi muuta kuin turvautua kirkastettuun Jeesukseen.

MAANVILJELIJÄ VIKTOR RYYPÖ PUHUI KIRKON LÄHELLÄ OLEVAN KARJALAAN JÄÄNEIDEN VAINAJIEN MUISTOMERKILLÄ SUORITETUN SEPPELEEN LASKUN YHTEYDESSÄ SEURAAVAA:

Vanhat muisto ja kohtalonyhteys ovat tuoneet meidät tänäpäivänäkin taas yhteen. Vanhat siteet eivät ole vielä katkenneet ja toivomme etteivät ne koskaan katkeaisikaan. Me tiedämme ja tunnemme kipeästi, että he, jotka ovat saaneet viimeisen leposijansa rajan takana ovat meidän toiminta-alueemme ulkopuolella. Emme pääse heidän hautojaan katsomaan.

Me seisomme nyt tässä näiden vainajien muistomerkillä tekemässä kunniaa heille, heidän työnsä ja heidän elämänsä muistolle. Meille kantautuu myös kaukaa, vuosituhansien takaa käsky: Kun-

nioita isääsi ja äitiäsi. Tähän käskyn sisältyy myös siunauksen lupaus. Että menestyisit ja kauan eläisit maan päällä.

Tämä siunauksen lupaus on tähtynyt. Muistakaamme vain niitä päiviä, sitä hetkeä kun suljimme kotimme oven, astuimme kotiportista maantielle. Miten turvaton ja avuton tunne täyttikään mielemme. Kaikki se, mitä oli tehty ja rakennettu, ajateltu ja toivotu, koko kotiseutu oli jätettävä. Edessä oli tuntematon tulevaisuus.

Kuinka on nyt? Eikö tänä päivänä asu mielessämme turvaisan onnellisuuden tunne. Vaikeat ajat ovat takana päin. Olemme saaneet rakentaa uudet kodit ja neljännän käskyn siunaus on seuranut askeleitamme. Siksi meidän on tarpeellista muistaa niitä isiämme ja äitejämme, jotka nukuvat siellä kaukana Haparaisten pehmeässä hiekassa. Älkäämme unhoittako heidän työtään ja ponnistuksiaan.

Ennen kaikkea meidän on tällä paikalla muistettava Häntä, jolta kaikki hyvä anti tulee, sillä pieniä me olemme ihmiset oman voimamme varassa. Näillä nöyrillä ajatuksilla me laskemme kukkamme tälle muistomerkillä.

SAKKOLA JUHLA VESILAHDELLA

1. 8. 1965

Ilmojen haltija ei suosinut tämänvuotisia Sakkola juhlia. Vettä satoi miltei taukoamatta koko päivän. Vesilahden kirkolle oli kuitenkin sijoittunut autoja kaikkiin mahdollisiin pysäköintipaikoihin tavallista runsaammin, joutokossa oli linja-autojakin. Paljon juhluvieraista oli liikkeellä omilla autoillaan.

Juhlajumalanpalveluksessa oli avara kirkko täyttynyt melkein viimeistä sijaa myöten. Tilaisuudessa saarnasi Vesilahden kirkkoherra, rovasti Simo Laatikainen.

Välittömästi jumalanpalveluksen jälkeen oli kunnianosoitus kirkon lähellä olevalla sankarihaudalla ja Karjalaan jääneiden vainajien muistomerkillä. Tähti nuorisoseuran soittoakusti esitti aluksi Goethen hymnin, jonka jälkeen laskivat sakkolalaisen juhlaään sepeleen sankarihaudalle rouva Toini Valkonen, emäntä Kerttu Viro-lainen ja teknikko Yrjö Raaska sekä nuorimies Jorma Kallonen. Karjalaan jääneiden vainajien muistomerkillä laskivat sepeleen emäntä Hilikka Suikkanen, neiti

Helmi Uosukainen ja mv. Viktor Ryyppö. Viimemainittu puhui esi-isien muistolle ja on tämä puhe julkaistu toisessa paikassa lehteemme. Lopuksi laulettiin torvien säestyksellä: Jumala onpi linnamme.

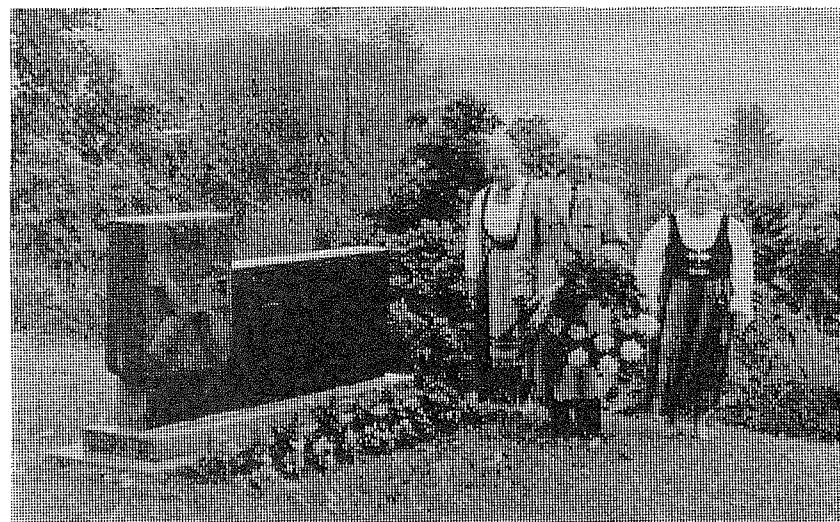
Sitten alettiin siirtyä vähän matkan päässä sijaitsevalle Vesilahden Nuorisoseuran talolle, päiväjuhlan pitopaikalle. Avara talo täyttyi pian ääriään myöten juh-lakansasta, sillä sateen yhä jatkuessa koettivat kaikki päästä katon alle. Vesilahden-Petäjärven Martat olivat järjestäneet ravintolan ja hyvin menivätkin heidän maukkaat tuotteensa kaupaksi. Valtava puheensorina täytti kaikki paikat, olihan juhluvieraista saapunut joka puolelta Suomea tapaamaan naapureitaan, ystäviään ja tuttaviaan. Keskustelun aiheista ei näyttänyt olevan puutetta. Nopeasti vierähti parituntinen ja päiväjuhla alkoi torvisoittoakustan

esityksillä. Lippulaulun kaikkue-sa tuotiin salin Suomen ja Vesilahden karjalaseuran liput ja asetettiin näyttämön kahden puolen.

Tervehdyspuheessaan teknikko Yrjö Raaska puhui mm. seuraavaa: Tämä on merkkivuosi meille karjalaisille. On kulunut 21 vuotta siitä kun viimeksi lähdimme Karjalasta. Ne nuoret, jotka nyt ovat päässeet lailliseen ikään eivät ole itse nähneet Karjalaa. He tietävät sen vain vanhempien kertomuksista. Siksi ei ole ihmeäkään, jos tämän ikäiset nuoret eivät ole enää kiinteästi mukana meidän riennossamme. Me olemme koontuneet nyt Sakkola juhlaan kahdeksannentoista kerran. Olemme viettäneet niitä sijoitusalueemme eri pitäjissä. Paljon on niitä sakkolalaisia, jotka ovat olleet mukana kaikissa näissä juhlissamme. Mutta rivit harvenevat jokainen vuosi. Monta sellaista, joka oli mukana viime vuonna, ei ole enää. Yksi niistä oli Santeri Ollikainen. Nouskaamme viettämään hiljainen hetki hänen — ja kaikkien niiden muistolle, jotka ovat kuluneen vuoden aikana poistuneet keskuudestamme. Kun me katselemme ajan kulkua viimeisten vuosien aikana niin monen mielestä se on mennyt nopeasti kuin lentämällä. Niin paljon on ollut tehtävää ja niin paljon on jäänyt tekemättä. Ehkä jonkun mielestä on aika kulunut hitaasti. Kuitenkaan emme voi tätä asiaa säännöstellä. Ei toteudu Aleksanteri Aavan toivomus: Tahtoisin ajan takaisin. Tahtoisin jällelle jäädä, virstan verran vierähdellä. Me kaikki tahtoisimme takaisin sinne mistä lähdimme. Tiedämme sen, mikä on jäänyt jäljelle, mutta mikä on edessäpäin, sitä emme tiedä. Karjalan muisto elää kuitenkin mielissämme, niin paljon jäi muistoja sin-

Petäjärven laulukvartetti esiintyy.

Karjalaan jääneiden vainajien muistomerkillä.

ne. Toivon että te tässäkin juhlassa voisitte soudella nykyvesiltä, ajan mennehen merille.

Petäjärvelläinen mieskvartetti, johon kuuluivat Vilho, Erkki ja Olavi Kuparinen sekä Yrjö Nuora, esitti kolme laulua. Rouva Elli Pulakka lausui sitten A. Aavan runon: Tunnelmia siirtolaistiellä.

Vesilahdella asuvien sakkolalaisien puolesta luovuttivat sitten Suvanto Säätiön puheenjohtaja mv. Matti Niippa ja Yrjö Raaska Sakkolan historian Vesilahden kunnankirjastolle. Kirjat ottivat vastaan Vesilahden kunnanvaltuuston puheenjohtaja Paavo Yli-Oyra ja kunnallishallituksen puheenjohtaja Veikko Viikari. Viimemainittu kiitti lahjasta ja puhui senjälkeen yleisölle. Karjalan menetys oli valtakunnallisesti ja taloudellisesti raskas. Mutta rahalla mittaamaton sen on täytynyt olla karjalaisille itselleen. Vieraspaiikkakuntalainenkin ymmärtää sen, miksi karjalaiset kokoontuvat niin runsaslukuisesti aina pitäjäjuhliinsa. Laulettiin Hämmäläisten laulu, jota seurasi puolen tunnin väliaika.

Torvisoit'o aloitti jälleen ohjelman. Kun oli laulettu yhteisesti: Jo Karjalan kunnalla lehtii puu,

nousi puhujan paikalle fil. tohtori Sulo Haltsonen. Laajassa ja sisältörikkaassa esityksessään hän kosketteli mm. seuraavia asioita:

Lönnrot vieraili viime vuosisadan alussa Laukossa. Täällä hän merkitsi muistiin runon Elinan surmasta, josta runosta hän sai useita toisintoja muualtakin. Tätä runoa laulettiin vielä vuosisadan vaihteessa kansan keskuudessa. Laukosta hän merkitsi muistiin myökin Tahvanan laulun, jota laulettiin kun ajettiin Tahvanaa. 1828 Lönnrot teki laajan runonkeruumatkansa Itä-Karjalaan. Hänen matkansa ei sattunut Karjalan Kannakselle. Sakkola oli myös laajaa laulun maata. 1848 sieltä merkittiin muistiin 280 runoa. A. Ahlgvist kirjoitti sieltä 53 runoa.

Elämä oli siihen aikaan hyvin yksinkertaista. Tavallisella kansalla ei ollut minkäänlaista mahdollisuutta koulunkäyntiin. Olihan silloinkin monenlaisia taitajia, mutta kaikki oli opittu käytännön koulussa. Vanhaan aikaan asuttiin enimmäkseen suurperheissä. 1500-luvulla oli Sakkolassa sellaisia 314 eli 42 % koko väestöstä. Näissä perheissä asui tavallisesti useampi veljeksiä yhdessä vaimoineen ja lapsineen.

Sakkolasta ei ole säilynyt yksityiskohtaisia tietoja tällaisten suurperheitten elämästä, mutta Räisälästä kerrotaan että eräässä suurperheessä oli 60 henkilöä. Syötiin kolmessa pöydässä. Jokaisella osakkaalla oli oma aittansa, jossa hän säilytti yksityisiä tavaroitaan. mutta muuten asuttiin yhdessä suuressa pirtissä eli tuvassa ja oltiin samassa ruokataloudessa.

Olemme eläneet muistojen voimalla. Ne ovat siirtyneet sukupolvelta toiselle. Sakkolan historia on kaunis kotiseutukirja, joka on säilyttänyt paljon tällaisia muistoja tuleviin aikoihin.

Sitten puhuja kertoi monista matkoistaan ja vaikutelmistaan, joita hän oli saanut monilta retkiltään Sakkolassa. Hän oli vierailut useissa Suvannon rantatiloissa.

Kun toiset suomalaiset esittelivät sukutaloja ja kauniita kirkkoja niin me karjalaiset voimme puhua vain muistoista. Nekin vaalenevät vähitellen aikojen kuluessa. Siksi meidän pitäisi muistojamme tallettaa. Vähäisetkin päiväkirjat ja säännölliset muistiinpanot sisältävät paljon ajankohdasta tulevia polvia varten. Kaikki kotiseutututkimus on arvokasta. Rakkailla muistoilla on suuri osuus nykyisessä elämässämme. Siksi säilytämme niitä ja siirrämme tuleviin aikoihin.

Petäjärvelläisten kvartetti esiintyi uudelleen juhlapuheen jälkeen. Tilaisuutta varten oli kirjoittanut juhlarunon Viljo Puronmaa ja esitti sen Viktor Ryyppö. Runo on julkaistu myös lehtemme tässä numerossa.

Juhlien virallinen ohjelma päättyikin tähän. Vapaan sanan aikana toi juhlaansalle Suvanto Säätiön terveiset Matti Niippa. Helmi Uosukainen toivotti kaikki juhla-vieraat tervetulleiksi ensi vuoden Sakkola juhlaan Viialaan.

LAPSUUDEN KOTINI

Rakkaimpana muistona koko elämäni ajan on ollut lapsuuden kotini. Niin valoisana, niin sydäntä lämmittävänä rientävät sinne aina ajatukseni.

Kotini sijaitsi Röykkylän kylässä, kauniin Suvanto-järven läheisyydessä. Koko kylä oli sijoittunut järven suuntaisesti. Toisella puolen oli metsää ja tässä metsän reunassa kulki kylätie ja tien varrella oli kotini. Tästä lähti peltoaukeamaa noin kilometrin verran ja sitten oltiinkin rannassa. Ennen rantaa oli pieni kaistale metsikköä, jota sanottiin rantahaaksi, toisella nimellä liete. Tämä oli vallan hiekkamaata, jossa kasvoi mm. pähkinäpuita. Nämä seudut olivat meidän lasten mieluisia leikkipaikkoja. Pähkinöitten kypsyttyä kiipeilimme puihin ja ke-

Insinööri Lauri Sääksjärvi toi Helsingin Sakkola seuran tervehdyksen juhla-väelle. Opettaja Tauno Pauku puhui ihmissuhteiden ylläpitämisen tärkeydestä ja miten virkistävää on tällaisissa tilaisuuksissa saada tavata nuoruusajan tuttaviam. Karjala lehden tervehdyksen esitti piiriasiamies Seppo Tikka. Juhlan päättäjäispuheen piti Heino Kurikka Suolahdesta, hänkin Petäjärven poikia. Hän teki aluksi kysymyksen, mikä saa entiset naapurit aina niin runsaslukuisesti saapumaan näihin pitäjäjuhliin pitkistäkin matkoista ja vastasi, että se on halu saada tavata nuoruusajan tuttaviam. Nykyisin ne asuvat usein kaukana, mutta täällä juhlissa niitä aina tapaa. Siksi hän toivoi että vapaalle keskustelulle varattaisiin entistä enemmän aikaa vastaisia juhlia järjestettäessä.

Juhla päättyi yhteisesti laulettuun Maamme lauluun.

räilimme taskut täyteen noita kovan kuoren peittämiä herkkuja. Tästä rantahaan läpi vei hiekkapolku, joka oli havuneulasia täynnä, kuinka ne pistelivät jalkapohjia rantaan juostessa, ei siinä auttanut muu kuin pysähtyä kesken juoksun ottamaan neulaset pois. Sitten jatkettiin matkaa järveden vilpoisuuteen.

Meillä tehtiin paljon kotona. Äiti piti huolen perheen vaatteen teosta, kutoi kankaat, ompeli miesten takit ja housut, meidän tyttöjen puvut ja kaikki alusvaatteet. Koulun päätejuhlassa olivat meillä uudet kauniit leningit yllä. Tukkamme olivat pitkät, kyllä niissä oli letittämistä. Muistan kun Hilka oli äidin valmistama päällystakki, pumpulit vuorin välissä ja tämä teki hänet lihavan näköiseksi. Kun meillä kävi vieraisilla Mari-tädin Yrjö, hän nimitti Hilikkaa "pomppa ämmäksi".

Isäni taas teki kenkiä jopa vieraillekin. Hänellä oli tuvassa tiski eli suutarin pöytä, tällä oli oma paikkansa ikkunan edessä, sunnuntaiksi se oli siistitty puhtaaksi työkaluista. Suutarintyötä teki isäni usein talvi-iltoina. Öljylamppu otettiin ruokapöydän yläpuolelta katosta ja laskettiin alas tämän suutarinpöydän lähelle. Tämän valon piiriin me naiset kokoonnuttiin tekemään käsitöitä ja lapset lukemaan läksyjään. Ne olivat muistorikkaita aikoja.

Isälläni oli kaksi hevosta, toinen oli musta ja vanha. Se oli perheen lemmikki. Kun pelloilta lähdimme ruokatunnille nosti isä minut vanhan hevosen selkään. Innostukseni oli suuri. Mutta minäpä en kestänyt kukaan tuolla korkealla paikalla vaan putosin maahan puolivälissä kotia. Mutta tämä uskollinen hevonen ei minua

jättänyt vaan pysähtyi ja kääntyi katsomaan kun nousin ylös. Toisen tapaus sattui tämän saman hevosen kanssa, olin silloin jo isompi. Meillä oli nelipyöräiset rattaat ja aisoissa oli vaijeri, joka kiinnitettiin koukkuun. Olin ajamassa kujamaalle kävelen kärryjen vieressä enkä osannutkaan ajaa niin keskeltä oviaukkoa vaan jäin puristukseen aisan ja ovipyövään väliin ja tämä koukku tunkeutui vatsanpohjaani. Minä rupesin huutamaan ja samassa tämä hevonen pysähtyi. Näin säästyti henkeni.

Minulla oli mummo, josta pidin paljon. Minä oli hänen lempilapsensa. Ollessani seitsemäntoistavuotias hän kuoli, mutta hänestä jäi monta muistoa elämäni. Hän oli uskonnollismielinen, lauleli kamarissaan ja joka sunnuntaiaamu hän luki päivän evankeliumin ja sen selityksen. Minä tein usein tämän hänen puolestaan ollessani nuori koulutytty.

Isämme oli ihmeellinen työjärjestyksen suhteen, ei hän koskaan pakoittanut meitä lapsia työhön pakolla. Ehkä siksi jokainen teimme innolla sen mitä milloinkin oli tehtävä oman kotimme hyväksi ja sen kohentamiseksi.

H. Sirkkiä

Tämän vuoden ylioppilaita Lappeenrannasta

Esko Naskali. Autoilija Väinö Naskalin ja Martta, o.s. Rääkkösen poika. Kotoisin Kiviniemestä. Jukka Nurminen. Kapellimestari Erkki Nurminen ja Orvokki, o.s. Koirasen poika, myös kotoisin Kiviniemestä.

KIVINIEMEN KYLÄJUHLA

Kiviniemi-juhlan vanhempia osanottajia ikä 80—65 vuotta.

Lempäälän Manttaalitalolle oli kokoontunut 15. 8. lähes 200 entistä kiviniemeläistä viettämään kotiseutujuhlaa, jonka oli järjestänyt Kiviniemen Nuorisoseura. Jälleennäkemisen riemu oli suuri. Valtava puheensorina kaikui joka puolelta. Olihan joukossa sellaisia, jotka eivät olleet tavanneet toisiaan 40 vuoteen. Juhlaan oli saapunut osanottajia melkein joka puolelta Suomea, kuten Vaasasta, Saarijärveltä, Äänekoskelta, Hallista, Orivedeltä, Halikosta, Imatralta, Ruokolahdelta, Keuruulta y.m. Yhden kylän väki on hajaantunut hyvin laajalle alueelle.

Ohjelma aloitettiin yhteisellä kahvin juonnilla, jonka jälkeen siirryttiin juhlasalin puolelle. Tänäpä oli asetettu näytteille valokuvia vanhasta Kiviniemestä sekä seuran nykyisestäkin toiminnasta. Aluksi yhteisesti laulettiin Karjalaisen laulun jälkeen esitti Iivari Karpanmäki tervetuloitoivotuksen. Emme pääse nyt entistä kotiky-

läämme katsomaan, mutta niitä ihmisiä, jotka siellä elivät, voimme vielä tavata. Tällaiseksi tapaamistilaisuudeksi on tämäkin juhla järjestetty.

Tämän jälkeen seurasi sellainen ohjelmanumero johon jokainen läsnäolija osallistui. Tapahtui yleinen esittely. Jokainen vuorollaan nousi seisomaan, ilmoitti nimensä ja nykyisen asuinpaikkansa. Monet olivat pieniä poikia ja tyttöjä kun heidät oli nähty viimeksi kotikylässä ennen talvisotaa. Nyt oli usealla näillä oma perhe mukana. Kun monet nuoret selvittelivät sukuperänsä, kuului jostakin huuto: "Kylmyö siu issäis ja äitiis tunnettiin".

Näin jatkui ohjelma hilpeän mielialan vallitessa. Väinö Vuorinen kyseli kiviniemeläisten paikkojen nimiä. Kylä oli noin 8 km pitkä valtamaantien suunnassa haaraautuen monien pienempien kyläteiden varsille, siihen kuului myös vesistöä, lahtia ja niemiä. Valtava määrä paikannimiä kuu-

lui tähän alueeseen. Kaikki Vuorisen mainitsemat paikannimet muistettiin. Kerrottiin siinä myös ohimennen hauskoja sattumuksia, joita oli tuolla paikalla koettu. Tämä oli paljon ajatuksia ja muistoja antava ohjelmanumero. Näissä muistoissa laulettiin koko sydämen pohjasta Jo Karjalan kunnalla lehtii puu.

Vanhaa kansanmusiikkia esitti Väinö Haikarainen 2 ravisella hanurilla. Sitten siirryttiin pihalle yhteiseen valokuvaan, jonka jälkeen emännät tarjosivat kaikille hernerokan.

V. Kaarineva esitti värillisen kaitafilmin sakkolalaisista häistä. Esitystä säesti 2 ravisella Tauno Kinnunen.

Röykkyläisten puolesta kiitti juhlan järjestäjiä Tauno Huuska. Hän toivoi etteivät kotikylän muistot menisi hautaan meidän mukanamme vaan että karjalaisuus eläisi lapsissammekin polvesta polveen.

Helmi Uosukainen kiitti kaikkia

SIANTAPPOPÄIVÄ

Mie ko uon niitä Sakkola rotuporsaita, ni mie yritän hoastoa teil iha Sakkola murtiel, jot mite se siantappo oikei käi.

Sakkola rotuporsaita o parisniekat myöniet ympär Suomie ja Sakkolas ol joka möki asukkoal porsas tai kaks kasvamas kesäl. Se ostettii siin huhti—toukokuu seuvuil ja syötettii koko kesä. Se ol iha niiko yks perrie jäsen. Se tuns joka ikise perrie jäsen. Sen kans käytti tarinoimas ja kyl se ain niitä yks tavusii sanoi vastaukses sano. Syöttäjäse se tuns jo askelii eänest, ainaki enne ruoka-aikoa.

Syksyl siint porsaast ol jo tultki suur sian köllikkä. Lokakuus ko alko tulla kylmä eikä olt mitteä lämmintä suojoa mis sikkoo ois pitänt, ni sillo se sika pit tappoa. Ikäveähä se ol mut läskiiki pit talveks soahha.

Jos ei omat miehet olleet sian tappajii, ni sillo pit pyyteä noapurist appuu. Illal ei ennea annettu sial mitteä ruokoa. Siantappopäivä oamun pantii ens töiks muuripoan al tulj, jot soatii ves kuumaks.

Piene sian voi kalauttoa tainnoksii kirvie hamaral, mut suurempoa pit ampuu haulikol tai taskuassiel. Sen jälkie lasettii ver pois. Se otettii tallel. Siint sai verlettuloi.

juhlaan saapuneita ja toivotti heidät tervetulleiksi ensi kesän Sakkola juhlaan Viialaan.

Kaikkien ohjelmanumeroiden välillä esitettiin monia yhteislauluja, jotka säesti pianolla Yrjö Nuora.

Lopuksi vielä kiitokset uutterille emännille, jotka vaivojaan säästämättä huolehtivat juhla- ja hyvinvoinnista. — I. K.

Sit ko siast ol soatu henk pois, laitettii kynspuut sia jalkoihi, jot soatii sellane pitkä riuku niiko tukeva lipputanko sia jalkoi välist sielt kynspuihe alaitse. Sit jos talos ol tervaspuita, ni niist tehtii tulj ja kärvennettii ne sia harjakset pois. Jos ei olt tervaksii, ni ruiskokiloilki voitii polttoja harjakset sia nahast pois. Toist ajoit karvat pelkäl kuumal viel, mut se oli suur töistä. Sika ol usjast siin 70—120 kilone. Jos sika ol raskas, ni pit olla kaks vahvaa miestä riu'u kummaski peäs, ko sikkoo ei soant pitteä tulisii tervaksii peäl, sillo ois nahka ja läski peäst palamoa. Karvat pit kyl soahha poltettuu joka kohast. Jalkoi väli ja vatsa karvat olleet huonot palamoa. Seläst tahto ain palloa nahkakii. Sit ko karvat ol poltettu, se sika kannettii sellasel lavitsal pitkällä ja peitetii poltikkaissäkii (nokkossäkii) ja valeltii kuumal viel, jot ne viimistkii karvat läksiit pois. Sit ko se ol jonkuu aikoa hautunt, ni sit alettii puuko kans kaltoamaa karvat pois, jottei niitä ois huolint sit talvel läski kans syyvä. Karvat ko ol soatu pois, ni sit se sika nostettii ortie riippumoa saparo puol ylleä päi siint takajaloist olleet kynspuust. Sit avattii vatsa auk ja peä leikattii pois. Siin riipuksis se sit pilkottii isoiks paloiks, mitkä pienittii sit sellasiks suolattava pala kokosiks lanču peäl.

Ko ei olt mitteä kiirettä ni siin män koko päivä. Väliä pit laittoja jokuu lainoamaa noapurist hännävetokonetta. Jos noapuris "yskä ymmärrettii", ni lainoajal sanottii, jot se o viel lainas tuol toises talos. Hyväst jos sattu ni lainoaja sai juossa puol kyllä ennakko jokuu sano jot nyt sinnuu narratoa. Eihä sitä hännävetokonetta uo ole-

maskoa. Täl viisii se sika tapettii. Sit illal tai seuroavan päivän syötii tappajaislohkuo ja verlettuloi. Tappajaislohkuo pantii sian sisäelime: maksa, munuaiset ja keuhkot.

Eikas

Auringonnousu Laatokalla

Terve teille suomalaiset, kaunis kansa Kalevan. Miehet naiset kalevaiset. Lehtorannat rauhasasti, koivikotkin huminoin. Kaikki meillä kaunist on.

Laps Laatokan rannalla siellä, Suomen saloissa suurien. Nous aurinko kirkkaana sieltä päin idästä ihmeisen.

Tätä kaikkea muistelee vielä, kun ihminen vanha jo on. Siellä tarujen tuttu ranta. Kaikki meillä kaunist on.

Siellä Laatokka pauhaa yhä, kun aurinko nousee ulapan takaa. Ne säilyvät muistoissamme. Kaikki meillä kaunist on.

Taipaleen mahtavat pauhut. Metsät sinisalojen. Tuulien tuntuma siellä ja aamu niin armainen.

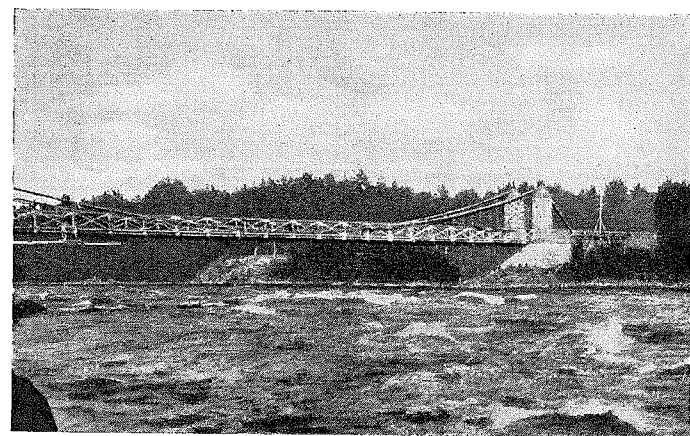
Kultatähkäiset pellot siellä ja huojuvat tähtäpäät. Yhä muistan marjaiset metsiköt. Kaikki meillä kaunist on.

Aamutuulen tuntumassa. Armaisten aaltojen. Laatokalla laineet hurjat. Huurut hyisen Pohjolan.

Viljo Kukko

SUVANTOLAN SILLAT

SAKKOLA-JUHLAAN VESILAHDELLE 1. 8. 1965 KIRJOIT-
TANUT VILJO PURONTAA

I

ON SEESTYNYT TAIVAS, TYYNTYNYT VUOKSI
VEET IDÄSTÄ LÄNTEEN JOKENA JUOKSI.
SUVANTO MATKAAN SAATTAVI LASTAAN,
IMATRAN KUOHUJEN AALTOJA VASTAAN

TAATOT MAAHAN IKIHONGAT TAITTOI
YLI JOEN KULKEA, PORTAAT LAITTOI
ISÄT RAATOI AAMUN, AHERSI ILLAN
KERASI KIVIA JA RAKENSI SILLAN.

LIETSOISSA LÄNNEN, NOUS SELÄLLÄ MYRSKY
AALLOKKO AJAA, LYÖ HYÖKYNÄ TYRSKY
MALMIEN KUMU. PAPIT MESSUJA LUKI
KANSA RANNALLE RIENTÄÄ, SILTAA TUKI

RAIVONA TUULI TYRSKYJÄ TYÖNTÄÄ
SILTA VIRTAN SORTUU, PERUSTUS MYÖNTÄÄ
—JÄÄ KYYNELTEN MAALTA JÄÄ AUTIORANTAA
AALLOKKO VAIN VENHETÄ KAUAKSI KANTAA.

II

VUOSSADAT VIERII, AIKA KIERTOAAAN JATKAA.
YLI NIEMEN VUOKSI, NYT PAUHATEN MATKAA.
LÄNNESSÄ LÄHTEET, SUUNTA ON ITÄÄ!
TÖYRÄÄT JO KARKEAT KESTÄÄ JA PITÄÄ
HERÄÄMME: AAMU ON PÄIVÄÄN UUTEEN
TIENTEKOON KAUAKSI TULEVAISUUTEEN!

YLI YLTÄVI KANSI, KANTAVI JÄNNE.
SILTA UUSI ON MEIDÄN RAKENNETTU TÄNNE,
TERÄS KESTÄÄ KULKEA, KANSIKIN KANTAA.
USKO, TOIVO JA RAKKAUS VOIMIA ANTAA.
VELLOKOOT UOMASSA VALTOIMET VEET,
ANKKURI KESTÄÄ JA RANTA HARJANTEET!

VALTATIE AUKEE, SAMAA YHTYVI POLUT,
EESTYVI ELO, SYVÄÄN SYKKIVÄT SOLUT.
YLI SILLAN, PYÖRITTI POIKANEN VANTEEN,
VANHUksen SAUVA KOLKUTTI KANTEEN
LEYHYTTI LOUNAAT, LIKUTTI LUOTEET,
KEVÄÄSSÄ ILOITSI MORSION NUOTEET.

LIEKKIIN LEIMAHTI POLKUJEN PIELET.
RAUKESI RALLATUS, MURTUVI MIELET.
KATKESI KANSI, ALAS RATKESI RAUTA.
KUOHUUN PEITTYI **TERÄSSILLANKIN** HAUTA.
—JÄÄ KYYNELTEN MAATA JÄÄ AUTIORANTAA.
AIROTON VENE JA AALLOKKO KANTAA.

III

MISSÄ KANNAKSET JA NIEMET TYÖNTYY MERIIN,
MISSÄ YMPÄRILLÄ AUKEE LAAJAT AAVAT.
SIELLÄ TAISTELUSSA UUPUI SEUDUT VERIIN.
SIELLÄ RINTAAN LYÖTIIN SYVÄT HAAVAT
TAISTON MURSKA PEITTÄÄ PERUSPAADEN PINTAA
TUMMAT SURURISTIT KATTAA ÄIDIN RINTAA.

KUMOON KAATUNEENA TAAATON HONKAPYLVÄÄT
PORRASPUUT ON MENNEET AJAN MYÖTÄ.
KASAAAN MURSKATTUNA LEPÄÄ KIVITORNIT YLVÄÄT,
MENNUT MENNEISYYTEEN ISÄIN SUURTA TYÖTÄ.
OSA IHMISEN ON KOVAT ISKUT KESTÄÄ.
JÄLLEENRAKENTAA JA SORTUMASTA ESTÄÄ.

MEIDÄN AHERRUSTA AJASSA ON TYÖMME.
RANTAKALTAALTA, ME TYÖTÄ ASKAROIMME.
KAUAS AALLOKOSTA, TUKIPAALUT LYÖMME.
PINTAAN TUULEN TUOMAA, KAUAS LAPIOIMME.
LAPSUUS RAKENNELMAAN RIITTÄÄ RANTA-ALAA,
TOIVOON RAKENTAA, USKON PERUSTUSTA VALAA.

KAEN KUKUNNASTA RAJAN RANNAT RAIKAA.
ON SIELLÄ AUTUASTA HETKEN VIIVAHTAA.
JÄLLEEN SUNNUNTAITA, NUORUUS AIKAA ...
KOTISEUDUN LAULUT **AANEEN** HELKAHTAA,
TIE ARKEEN VIEKIN: ILOISELLA MIELLÄ!
MEIDÄN POLUT YHTYY SUVANTOLAN TIELLÄ.

Maalaiskylän pankkiiri

Viime vuosisadan vaihteessa ei vielä varsinaisella maaseudulla ollut sellaisia rahalaitoksia, jotka olisivat voineet vasta itsenäistyneille talonpojille antaa heille tänä ajankohtana niin kipeästi tarvitsemaansa luottoa. Jos missä kunnassa oli säästöpankki niin sen varat olivat niin pienet, että ne eivät riittäneet alkuunkaan.

Lähimmät varsinaiset pankit olivat Käkisalmissa, eikä niissä pankeissa lähipitäjien ukkoja tunnettu eikä liioin haluttukaan tuntea. Lienee ollut vain muutama rikas isäntä kustakin niistä lähipitäjistä, joilla oli talletuksia näissä pankeissa ja senjohdosta olivat siellä tunnettuja. Jos kuka sai tällaisen isännän nimen takaajan paikalle toiseksi vekseliinsä tai velkakirjaansa niin hänellä oli hyviä toiveita lainan saannista. Mutta jos lainan hakija tahtoi olla varma asiansa onnistumisesta niin hänen tuli saada tuo pankille tunnettu isäntä mukaansa. Tältä sitten pankissa tiedusteltiin lainan hakijan ja toisen takaajan taloudellista asemaa. On itsestään selvää että tällaiset isännät eivät läheneet joka ukon kanssa Käkisalmen pankista lainan hakuun. Muistan vielä sellaisen isännän, josta sanottiin että kuka lainanhakija sai hänet mukaansa Käkisalmen pankkiin niin kyllä silloin kassakaapin ovet avautuivat eikä pankilla ollut luottotappion pelkoa. Tuona aikana oli tavallisen talollisen melkein mahdoton saada pankkiluottoa, vaikka tilan lunastushintakin oli valtiolle kesken maksamatta.

Mutta näiden kaupungeissa olleiden pankkien lisäksi toimi maaseudulla noita maalaiskylän "pankkiireita", jotka saituudellaan ja monasti vähän kepulikonsteja käyttämällä olivat koonneet alku-

pääoman. Nämä eivät vieneet rahojaan pankkiin vaan lainasivat suoraan asiakkailleen omilla maksuehdoillaan, jotka eivät liene olleet aina ihan lakipykälien mukaiset. Lähimmäisen rakkaus ja epäitsekäs auttamishalu ei liene ollut tällaisten miesten ominaisuuksia. Eiköhän paremminkin mahdollisimman suuri saalistus lähimmäisen kustannuksella.

Eräs tällainen maalaiskylän pankkiiri eli ja vaikutti viime vuosisadan vaihteessa kotikylässään. Millainen oli sitten tuo sen ajan raharuhtinas? Hän oli noin seitsemänkymmenen vuoden ikäinen, pienikokoinen mies, kiertäjä, saita ja ahne. Hänen aarrearkkunsu oli vahvasti raudoitettu, punaiseksi maalattu puukirstu. Siinä oli vahva riippulukko ja sen avain oli ukon housutaskussa pitkässä säämiskäkukkarossa. Tuo arkku oli ukon sängyn alla joten hän istui melkein aina, niinkuin sanotaan, aarteidensa päällä. Hänen työhönsä oli liekutella poikien lapsia ja polttaa lankkivartista piippua, jossa oli luinen supukka (imuke). Muuhun työhön hän ei enää kyennyt.

Olin noihin aikoihin noin 6—7 vuotias. Meillä ei ollut muita lapsia, naapureina kun asuimme ja tuon ukon pojilla oli minun ikäisiäni poikia ja tyttöjä niin kävin usein noiden naapurinlasten kanssa leikkimässä. Ukko ei pitänyt meidän leikeistämme, siksi me pojat olimme ukon kanssa aina niinkuin sotajalalla. Kauniilla ilmoilla leikimme tavallisesti pihalla. Ukko ei tykännyt siitä vaan tuli ja heristeli keppiään ja ajoi meidät kujasille. Joskus sattui niin että kun me oltiin syvennytty leikkeihimme esim. nopan lyöntiin, niin ukko hiipi takaapäin lähelle ja alkoi hutkia em. lankki-

varsipiipun supukalla päähän yhtäläisesti niin omia kuin vieraitakin ja tulos oli se, että kenen päähän kullonkin tuo luinen supukka sattui niin sen silmistä kyyneleet alkoivat auttamattomasti kihota, vaikka niitä tahtoi kuinka urhoolisesti pidätellä ja vähän ajan perästä päälakeen nousi sormen kokoinen kuhmu. Uskon että me kaikki silloin mukana olleet muistimme vielä aikuisena tuon ukon lankkivartisen piipun.

Miten sitten nuo ukon alkupääomat oli koottu? Hänellä oli itsellään perintönä saatu maatila ja sitten hän oli kai joitakin kepulikonsteja käyttäen saanut aivan rajalla olleen emäntänsä enon maatilan haltuunsa. Kun hänellä oli kolme aikuista poikaa joista kaksi oli jo perheellisiä, maata kun oli tarpeeksi ja hyvä kotoinen työvoima, rikastumisen edellytykset olivat hyvät. Vanhin pojista oli senverran suutari että teki perheen jalkineet kotona kotoisista nahkoista, joista ei ollut muita kuluja kuin nahkurin palkka. Naisväki kutoi taas kankaat kotona, joista pukine puolella ei ollut menoja kuin räätälin palkka. Syys-talvesta pojat tekivät puurekiä, joita sitten veivät Pietariin myytäväksi. Näistä ukon pojista keskimäinen oli tullut isäänsä. Hän oli yhtä saita tai vieläkin nuukempi kuin ukko itse. Kansakoulun käyneenä, kirjoitus- ja laskutaitoisena hänestä tuli ukon uskottu ja ns. oikea käsi kaikissa asioissa. Hän suoritti velkakirjojen kirjoittamiset ja laskutehtävät tässä isänsä pankkiliikkeessä. Ukko itse ei osannut kirjoittaa, tokkopa lie osannut lukeakaan, en ainkaan muista nähneeni hänen lukemistaan. Provisiooneista ja prosentista hän kyllä tuntui olleen selvillä, vaikka ei osannutkaan ni-

tä oikein lausua. Ehkä tuo provisosio juttu lie ollutkin tuon ukon luottopojan ansiota. Sehän toi korkoa lisää pääomalle, kun se otettiin päältä pois lainaa annettaessa. Ja provisosio kuului olleen tässä rahalaitoksessa kaksinkertainen pankkeihin verrattuna.

Vanhempi veljeni, joka silloin oli senverran aikuinen mies, että kelpasi todistajaksi, naapureita kun olimme, kutsuttiin hänet aina todistajaksi, kertoi että velkakirjat oli aina kirjoitettu joko kolmen tai kuuden kuukauden maksuajalla tai vaadittaessa maksettaviksi. Lainan sai velallinen uudistetuksi maksamalla uuden provisosion, joka oli suurempi kuin edellinen. Vaadittaessa maksettaviksi kirjoitetut velkakirjat olivat maksettava vaadittaessa, mutta jos asiakkaalla ei ollut silloin niin paljon rahaa oli ainakin korko maksettava kuluneelta ajalta ja uusi provisosio.

Veljeni kertoi kahdesta tämän pankkiirin pitkäaikaisesta asiakkaasta. He olivat saman kylän miehiä ja kumpaisenkin nimi oli Tuomas. Heidän tilansa olivat sellaisessa kylässä, jolle Vuoksenlaskun ansiosta oli tullut paljon vesijättömaata, lietettä. Ne kasvoivat nyt kovasti hyvänlaatuista heinää. Kun pojat olivat vielä keskenkasvuisia eivät nämä isännät vielä olleet saaneet talouttaan tasapainoon. Kun vuoden pitkään läheiseen kauppaan oli karttunut velkaa, syyskesällä kauppias oli aina alkanut karhuta saataviaan niin ei Tuomaille auttanut muu kuin kääntyä tuon entisen pankkiirinsa puoleen saadakseen rahaa heiniä vastaan. Kyllähän tuo ukko heinät osti mielellään, mutta omalla hinnallaan. Halpahan se tarjottu hinta oli, mutta ei muukaan auttanut kuin tyytyä tarjoukseen. Kevättalvella sitten ukon pojat omilla hevosillaan ajoivat heinät pietariin myytäväksi. Näiltä heinänvientimatkoilta pa-

lattuaan toi se ukon uskottu poika ukolle nipun hajuvedentuoksuisia venäläisiä seteleitä tai kauniisti kilattelevia kulta- tai hopeakolikkeitä. Se kilahtelu lienee ollut ihanaa musiikkia ukon korvissa. Rahaa oli taas kerran poikunut, niinkuin sanotaan ja vieläpä runsaallaisesti.

Eräänä pilvisenä ja hämäränä tammikuun päivänä tämä maalaiskylän pankkiiri nukahti viimeiseen lepoon. Hänen sängynsä alla oli punainen arkku, jossa oli huomattava määrä kiiltäviä kulta- ja hopeakolikkeitä sekä niputtain Suomen ja Venäjän keisarillisen pankin seteleitä ja huomattava määrä velkakirjoja. Hautajaiset pidettiin. Hautaus toimitettiin tavalliseen tapaan. Haudalle pystytettiin puuristi. Heti hautajaisten jälkeen kun suku oli koossa pidettiin perunkirjoitus, jälkisäädökset katsottiin ja rahat luettiin ja tietysti niinkuin tällaisissa asioissa yleensä, melko nasevasti riideltiin. Tässä tohinassa ei kenenkään perillisen päähän pälkähtänyt ehdottaa, että otettaisiin tuosta kulta- ja hopeasta päältä pois sen verran että voitaisiin hankkia hautakivi tämän suuren "kantaisän" haudalle, joka oli elemänsä aikana tuohon sängynsä alla olleeseen arkkuun saanut noin paljon aarteita kootuksi.

Puuristi lahosi ja korjattiin pois. Tämän maalaiskylän pankkiirin muisto näytti unohtuneen aika nopeasti niiltä, jotka saivat jakaa tuon puisen arkun sisällyksen. Kauvemmin lienevät muistaneet häntä ne isännät, jotka joutuivat vielä perillisille maksamaan kallista korkoa lainoistaan. Tässä näytti käyneen toteen suuren Kirjan sana: Mitä hyödyttää ihmistä vaikka hän kaiken maailman voitaisi jne.

Miten sitten menestyivät tämän ukon perilliset? Toinen polvi, nä-

mä ukon pojat menestyivät vielä kohtalaisesti, mutta kolmannessa polvessa oli jo aivan tyhjiä poikia, jotka joutuivat "maantietä mittaamaan", niinkuin ennen sanottiin.

Mutta noiden edellämäinittujen Tuomaiden pojat kun pääsivät miehiksi laittoivat maansa kuntoon sekä rakensivat hyvät talot itselleen. Eivät he voineet unohtaa äitiensä ja isiensä raskasta työtä ja uurastusta jota nämä noina raskaina aikoina olivat heidän hyväksensä tehneet. He laittoivat, vaikka vaatimattomammat hautakivet vanhempiensa haudoille. Ja aina siellä kesällä kukki joku kaunis kukka kiitollisuuden osoituksena vanhempien uhrautuvasta työstä.

Noita edellä kerrotun tapaisia pankkireja lie ollut viime vuosisadan lopulla hyvin useita, suurimpia lie ollut kautta maan kuuluisaksi tullut Hiitolan Pösö.

Tämän vuosisadan aivan alkuvuosina alkoivat monet tekijät vaikuttaa heikentävästi edellä kerrotunlaisten pankkiriiden toimintaan. Ensiksi on mainittava suursaha-teollisuuden alkaminen. Perustettiinhan tuolloin Vuoksen varrelle aivan lähekkäin kaksi suursaha Pölläkkälän ja Suursaaren sahat. Puu alkoi käydä kaupaksi ja ihmiset saivat ansiotyötä. Rahaa alkoi liikkua runsaammin. Tästä johtuen melkein jokaiseen Kannaksen kuntaan perustettiin säästöpankki. Suurimman ansion noiden edellämäinittujenlaisten koronkiskurien toiminnan hillitsemiseksi on annettava tuolloin alkaneelle osuuskassaliikkeelle. Olihan entisessä kotipitäjässämme v. 1905 toiminnassa jo kolme osuuskassaa. Myöhemmin niitä perustettiin vielä lisää. Mutta sotien edellisinä vuosina niitä taas yhdistettiin suuremmiksi yksiköiksi.

Markus.

EEMIL LEINONEN:

V.

Kävin 15. 8. 1965 tervehtimässä yhtä entistä ammattitoveriani Matti Naskalia hänen kauniissa kodissaan Lempäälässä. Parhaimmat kiitokset sinulle Matti ja perheellesi siitä suuresta ystävällisyydestä ja vieraanvaraisuudesta, sekä näistä hyvistä ja arvokkaista Sakkolan porsaskauppaa koskevista tiedoista, joita sinulta sain. Kahvinjuonnin jälkeen aloimme keskustella seuraavaan tapaan.

Muistelmia Sakkolan

— Kerroppas nyt niistä porsaskaupoistasi. Monennessako polvessa sinä edustit sukusi parisniekka-perinteitä?

— Tietävästi kolmannessa, vastasi Matti.

— Kun isoisääsi eli äijääsi sannottiin "kirkonmiehen" Simoksi, hänhän oli yksi noita Pietarinkävijöitä, niin oliko hänen isänsä, tuo kirkonmies, myös parisniekka?

— Tietävästi ei ollut.

— Mistä hän oli saanut lisänimen "kirkonmies"?

— Hän lie ollut jonkunlaisessa

elämään. Tuli elintarvikepula ja työttömyys. Sitten seurasi vapaus-sota ja raja sulkeutui. Sota hävitti pahasti Rautua ja Valkjärveä, mutta näidenkin alueiden loppukorvaemakot saatiin suurimmaksi osaksi pelastetuksi Vuoksen toiselle puolelle. Siksi pääsi porsastuotanto jälleen ripeästi nousemaan. 1920 oli jo porsaankasvatus Sakkolassa, Vuokselassa, Metsäpirtissä ja Raudussa niin paljon elpynyt että vietiin voitiin ryhtyä.

Edellämäinitusta vuodesta alkaen kävin porsaita ostamassa ja

varhain. Syksy kun oli niin Seinäjoelle saakka oli aivan pimeää. Haapamäessä jo myin jonkin verran, mutta matkan edistyessä oli joka asemalla akkaa ja ukkoa säkit kainalossa huutelemassa, että onko porsaita. Ei siinä ollut aikaa tinkiä eikä valikoida, muuta kuin porsas säkkiin ja rahat pois. Ennenkuin pääsin Seinäjoelle, oli satakunta porsasta myyty. Ostajat sanoivat että kun tuli erikoiden hyvin perunoita niin täytyy saada porsaita niitä syömään. Se oli rahareisu, sanoi Matti.

myymässä, kertoi Matti, Viipurin, Sortavalan, Kouvolan, Kotkan ja Haminan toreilla. Kotkassa markkinat olivat kerran kuussa ja se oli silloisista myyntipaikoista paras.

— Kerran Jyväskylän markkinoilla 1926 myin hyvin lyhyessä ajassa sata kappaletta porsaita. Keravalla sattui taas kerran niin omalaatuinen tapaus jota ei minulle sattunut toisten ja tuskinpa sellaista sattunut muillekaan porsasparisniekoille. Porsasvaununi oli mennyt yön aikana asemalle,

— Nämä olivat tietysti huipputapauksia siltä puolelta, sanoin Matille. Jonkin verran alaa tuntevana tiedän, että jos joku parisniekka sanoo aina voittavansa, niin hänelle voi suoraan sanoa että varmasti valehtelet. Kerroppas, mikä oli suurin tappiosi?

— Kyllähän niitä tappioitakin joskus sattui. Suurin tappio oli se kun kerran hävisin koko porsaspartian ostohinnan ja sen lisäksi vielä niiden rahdin Sakkolasta Savonlinnaan. Tämä tapahtui 1930. Savonlinnassa ei ollut mon-

takaan ostajaa. Kävin Varkaudessa ja Pieksänmäellä, seuraavana päivänä olin Jyväskylässä, sieltä tulin Tampereelle, Riihimäkeen, Keravalle ja Malmille. Sitten olin Lappeenrannassa. Myin siellä kuusi kappaletta, loput kuusi läheltä Taavettiin Haajalle. Hän tilitti niistä kuudesta viisisataa markkaa. Kun Sakkolan asemalle tultuani luin rahani niin niitä oli täsmälleen saman verran kuin tälle reissulle lähtiessäni.

— Sattuiko muita erikoisia tapauksia?

— Kyllähän niitä joskus sattui. Sota-aikana 1943 elokuussa olin Savonlinnassa porsaita myymässä, mutta siellä ei ollut yhtään ostajaa, ei edes katsojaa. Porsaille ei ollut ruokaa, täytyi lähettää porsaat kotiin. Silloin oli lauantai. Söitin myynti-ilmoitukset Sortavalan ja Joensuun lehtiin. Sitten otettiin taas uusi yritys. Sortavalassa myin kaksikymmentä kappaletta. Ne olisivat menneet siinä kaikki, mutta kun oli ilmoitettu myyntini Joensuussa niin täytyi jättää kymmenen kappaletta sinnekin.

Vielä syyskesällä 1943 kävin Mäntyharjasta ostamassa kolme eri kertaa porsaita, ne myin armeijalle. 30 kpl Rautuun ja seuraavat 40 kpl ja 20 kpl jonnekin pohjoiseen. Ne olivat sitten luultavasti viimeiset Karjalassa tekemäni porsaskaupat.

— Mitkä olivat myyntireittisi?

— 1927 Iisalmi — Ylivieska, 1928 Oulu — Kemi — Rovaniemi — Tornio — Kauliranta, 1929 Kouvola — Lahti — Riihimäki — Kerava — Malmi jne.

— Ketä sinulla oli ostomiehinä?

— Juho ja Antti Naskali, jos milloin sattui aikaa jäämään niin kävin myös itse ostamassa.

— Entäs jälleenmyyjät?

— Ensiksi on mainittava Pielisjärven Osuusliike. 1922 kävi meil-

lä kotona tähän asiaan henkilökohtaisesti tutustumassa heidän karjanostajansa Pääkkönen. Suojärvellä oli Revio ja Manu Heikonen. Kokkolassa Kalle Borin ja Lenni Kauko. Kuhmossa Pekka Pulkkinen. Osuusliike Kemiseutu, Rovaniemen Osuuskauppa, Länsi-Lapin Ol. Pello ja Kalle Kandelin.

— Miten suuri oli vuotuinen liikevaihto parhaana sodan edellisenä vuonna?

— Sitä en osaa heti sanoa. Minulla oli kyllä täydellinen kirjantpito monilta vuosilta ennen sotia, mutta ne kirjat jäivät siinä lähtöhötkäksä kotiin niinkuin paljon muutakin. Mutta aika huomattavia olivat ne rahamäärät, joita noissa hommissa tuli käsiteltyä.

Matti Naskali esittelee emakkoaan uudella kotipaikkakunnallaan Vesilahdessa.

Näin kertoi Matti Naskali, mies, jolla oli perinteitä tältä alalta jo ainakin kahdelta edelliseltä sukupolvelta. Hän oli myös yksi niistä neljästä liikevaihdoltaan suurimmista porsasparisniekoista Sakkolassa. Kuka heistä oli suurin, se jääköön lukijan henkilökohtaisen arvion varaan. Itse he tuntuvat hienounteisina miehinä antavan sen kunnian toinen toisilleen. **Jatkuu.**

Kiitos!

Kiitän sydämellisesti kaikkia niitä yhteisöjä ja yksityisiä, jotka niin monella tavalla muistivat minua täyttäessäni 19. 8. 60 vuotta.

Iivari Karpanmäki

MAASEUTUVÄKI

Viisi palveluvalmista konttoriamme: Lempäälässä, Viialassa, Kuljussa, Sääksjärvellä ja Säijässä ovat käytettävissänne varoja sijoittaessanne, edullisesti, myöskin tarvitessanne luottoa tarpeisienne. Kääntykää luottamuksellisesti puoleemme kaikissa raha-asioissanne.

Lempäälän Seudun Osuuskassa

kirkonpalvelus- tai luottamustehävässä.

— Sinä itse taisit joutua jo nuorena noihin kauppatoihuihin mukaan?

— Jouduin jo 15-vuotiaasta alkaen isäni ja setäni mukana näihin hommiin kun he veivät porsaita ja vasikoita Venäjälle. Tämä vienti kesti vuoteen 1916, sitten tulivat olot siellä rauhatomiksi ja alkoivat enteillä vallankumousa. Venäjän vallankumous vaikutti myös järkyttävällä tavalla Suomen oloihin, etenkin talous-

kun menin sitä aamuhämärissä katsomaan niin ihmeekseni näin, että vaunu oli ostajia täynnä ja kaikilla oli jo porsas säkissä. Ei siinä muuta kuin aloin kerätä rahaa. Kukaan ei ilennyt edes ruveta tinkimään. Sinä aamuna haiskahti vähän niinkuin rahalta, naurahtaa Matti tätä kertoessaan.

— Taisi olla vuosi 1930 syksyllä, kun minulla oli ilmoitus paikakunnan lehdissä että porsaita myydään junasta Haapamäki — Seinäjoki — Kokkola — Oulu. Se oli sekajuna, joka lähti Haapamäestä

Kiviniemen Nuorisoseuran vuosikokous

pidettiin Viialassa Toivo Männiköllä 26. 9. Kokouksen avasi seuran esimies Iivari Karpanmäki lyhyellä puheella, joka kosketti seuran viimevuotista toimintaa. Kokouksen puheenjohtajaksi valittiin Juho Kauranen ja sihteeriksi Anneli Partanen. Rahastonhoitaja Toivo Männikkö esitti seuran tilit, jotka hyväksyttiin tilintarkastajain lausunnon perusteella. Tilivelvoille myönnettiin vastuuvapaus. Myös sihteeriksi Olavi Partasen esittämä vuosikertomus hyväksyttiin. Seuran viimevuotisen toiminnan kohokohdaksi muodostui Kiviniemen kyläjuhla, joka vietettiin 15. 8. Lempäälän Manttaalitalolla. Seuran esimieheksi valittiin edelleen Iivari Karpanmäki ja johtokuntaan erovuoroiset jäsenet Helmi Uosukainen, Helvi Räikkönen, Olavi Partanen ja Toivo Männikkö uudelleen. Seuraavan vuoden toimintasuunnitelmaan tulivat pikkujoulu yhdessä Kiviniemen marttojen kanssa ja kotiseutukerhoa jatketaan edelleen mahdollisuuksien mukaan. Seuran järjestettäväksi tulee myös ensi kesänä Sakkola juhla. Keskuseuran vuosikokoukseen valittiin seuran edustajiksi Helmi Uosukainen ja Toivo Männikkö, sekä piirin vuosikokoukseen Asta

Nuorisoseuran kokoukseen osallistuneet yhteisessä perhekuvassa Toivo Männiköllä.

Valkonen, Iivari Karpanmäki ja Olavi Partanen. Nuorten Sanomat päätettiin tilata seuran puolesta jokaiseen perheeseen, joka on suorittanut jäsenmaksunsa. Karjalan aamu tilataan johtokunnan jäsenilä.

Kohta tämän jälkeen pidetyssä johtokunnan kokouksessa valittiin seuran varapuheenjohtajaksi Väinö Vuorinen, sihteeriksi Olavi Partanen, varasihteeriksi Helmi Uosukainen ja rahastonhoitajaksi Toivo Männikkö.

AHON REUNALTA

Sattui sateinen päivä viettää Sakkolan juhlaa Vesilahdella. "Kun sataa, niin antaa sataa", sanoi ennen sakkolalainen ja samaa tuntuivat tuumivan nykyisetkin Sakkolan juhlin saapuneet, ei juhla-mieli siitä laskenut, ei matalapainemielä painanut. Tarina heresi keveästi, puhe pulpahteli rattoisana kuin kuturannan kaislikossa keväisessä hurmassa.

Satuin ohimennen kuulemaan erään miesryhmän keskustelua. Suvannon kalarunsaudesta siinä tarinointi kiersi. Muisteltiin muinaisia. Pysähdyin oikein kuuntelemaan, kun tuli juttu, jonka olin kuullut kerrottavan jo kauan sitten siellä kotona ollessa — tarkoitin tällä sanonnalla aikaa ennen sotia.

Sipiläisen Matti — vanhempi — joka joutui soutamaan Suvantoa tyynellä ja myrskyllä sentähden kun hän piti Sudenhännän majataloa, jonka velvoituksiin kuului matkustajain kuljetus yli Suvannon. Niin tämä Matti siinä taas souteli yli veen juhannuksen alla, kesäisen aamun tyynessä autereessa. Leppoisa oli siinä miehen vedellä airoilla sinistä vettä, kuunnella kälkilintujen kukuntaa, jota rannat raikuivat. Karjalaisen miehen herkkä sydän eli mukana, huulet hyräilivät säveltä: "Jo joutui armas aika ja suvi suloinen". Hyräily katkesi kun veneen vierellä loiskahti valtaisa kala pyrstöllään vettä heittäen. Laulua kuuntelemaan lie kai tullut, myhäili Matti itsekseen. Mut-

ta taas kohahti vesi, vavahti vene, lohi oli hypännyt yli laidan veneeseen. Siinä se haukkoi henkeään veneen tervaisella pohjalla, kolmen tai neljän kilon painoinen kalan vonkale.

Vanhan soutajan tasaista tahtia veteli nyt Matti. Kiitosmielessä kumpusi laulu, väräjävä se vierähti vetten. "Maan, meren anna kantaa, runsaasti lahjojas".

Sellaista sattui siellä Karjalassa Suvannon siintävää selkää soudellessa. Ja tämän kaiken uskoo todeksi

Viki

Lehtemme asiamieskokous

pidetään Tampereen Tuotannossa 29. 10. klo 11.

VAINAJIA

Heikki Kiiski synt. 7. 1. 1879 Sakkolassa, kuoli 7. 8. 1965 Punkalaitumella.

Helena Kuparinen o.s. Hinkkanen synt. 20. 5. 1888 Sakkolassa, kuoli 26. 8. 1965 Tampereen keskussairaalassa.

Amalia Ryyppö synt. 7. 9. 1889 Sakkolassa, kuoli Uudenkaupungin seudun sairaalassa 2. 8. 1965.

Helena Pekkanen synt. 6. 3. 1888 Sakkolassa, kuoli 4. 9. 1965 Teiskossa.

Eliisa Tuokko o.s. Tenkanen synt. 4. 4. 1893 Sakkolassa, kuoli 12. 8. 1965 Korsossa.

Pekka Pulakka synt. Sakkolassa Riiskassa 28. 6. 1896, kuoli Jämsässä 15. 8. 1965.

Siiri Marila o.s. Kuisma synt. 30. 8. 1913 Sakkolassa, kuoli 11. 8. 1965 kotonaan Keikyässä.

Reino Edvin Kotti synt. 9. 3. 1918 Sakkolan Kiviniemessä, kuoli Jyväskylässä 8. 5. 1965.

Markku Eugen Jortikka synt. 1. 12. 1928 Sakkolassa, kuoli 8. 8. 1965 Kangasalla.

Mylläri Johannes Kuisma synt. 2. 4. 1908 Sakkolan Viiksanlahdessa, kuoli 5. 9. 1965 Parolassa.

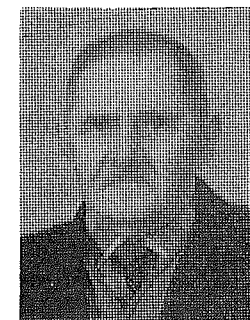
Arvo Olavi Kuisma synt. Sakkolassa 24. 7. 1917, kuoli Tampereella 10. 8. 1965.

Liisa Maria Jääskeläinen synt. 24. 12. 1918 Pyhäjärvellä, kuoli 12. 9. 1965 Hämeenlinnan keskussairaalassa.

Toivo Kukkonen kuoli Jämsässä 30. 8. 1965. Hänen kotinsa oli Valkjärven puolella, mutta ihan Sakkolan rajalla.

Emäntä Loviisa Suokas, os. Majuri, kuoli 20. 9. -65 kotonaan Lempäälässä 77 vuoden ikäisenä. Loviisa Suokas oli syntynyt Heinjoelta, mutta suoritti elämäntehtävänsä maalaistalon emäntänä Sakkolan Kiviniemessä. Loviisa Su-

Uusia täyhtäneitä

MARTTI REKOMAA

85 v.

85 vuotta täytti 19. 8. -65 maanviljelijä Martti Rekoma Lempeälän Moisiossa.

Rekoma oli Sakkolassa paljon mukana osuustoiminnassa, maanpuolustustehtävissä ja vapaissa valitusrienoissa. Hän oli Sakkolan Osuuskunnan perustajajäsen ja 6 vuotta sen hallituksen jäsenenä. Sakkolan Maidonmyyntiosuuskunnan perustajajäsen ja 9 vuotta hallituksen jäsen, Sakkolan Osuuskassan perustajajäsen ja 3 vuotta mukana kassan hallituksessa.

Martti Rekoma osallistui vaupussotaan Raudun rintamalla hevosmiehenä. Hyvänä laulumiehenä tunnettu Rekoma kuului Sakkolan kirkkokuoron sen alkuvaiheissa. Sakkolan Metsästysseuran "hovimestarina" hän oli 5 vuotta.

Martti Rekoma on niitä vanhan ajan tervaskantoja, joita ikä ei näytä painavan. Kun tässä syksyllä katselin Martin kauranniittoa viikatteella, ajattelin, ettei ole hyvä lähteä niittokilpasille, saattaisi meikäläinen jäädä toiseksi.

kas oli rauhallinen luonteeltaan, työteliäs, ahkera ja hyvä ihminen sekä kasvattaja. Hänet siunattiin haudan lepoon Lempäälässä 26. 9. -65 lähiomaisten, entisten ja nykyisten naapurien läsnäollessa. Siunauksen toimitti rovasti Tarna. Kaunis hautakumpu jäi kertomaan hyvän ihmisen elämästä. H. U.

Kun kysyin Martilta, miten hän on pysynyt noin kovassa kunnossa korkeasta iästä huolimatta, hän vastasi veitikka silmässä: "Mie uon olt kaikruokane ja pitant ilose miele". — J. N.

85 vuotta täytti Iida Silvasti o.s. Ryyppö 13. 9. 1965 Vesilahdella. Syntyisin Sakkolan Petäjärveltä.

80 vuotta täytti 18. 8. 1965 Helena Naskali o.s. Velling Pirkkalassa. Kotoisin Sakkolan kirkonkylästä.

80 vuotta täytti 4. 9. 1965 Iida Nuora o.s. Lamppu Vesilahdella. Kotoisin Sakkolan Petäjärveltä.

80 vuotta täytti vanhaisäntä Salomon Naskali 2. 8. 1965 Imatalla. Hän on kotoisin Sakkolan kirkonkylästä ja harjoitti maanviljelyksen ohella teuraskarja- ja porsaskauppaa Kannaksella.

70 vuotta täytti 4. 4. 1965 Maria Hyyrynen o.s. Tuokko Toijalassa, kotoisin Sakkolan Kiviniemestä.

70 vuotta täyttää 27. 10. Matti Pulakka, kotoisin Riiskasta.

60 vuotta täytti 4. 9. 1965 Hilma Sipilä o.s. Hannukainen Tampereella, kotoisin Sakkolan Kiviniemestä.

60 vuotta täytti 24. 8. 1965 Aino Suikkanen Savonlinnassa. Hän on kotoisin Sakkolasta.

50 vuotta täytti 18. 8. 1965 Erkki Kuparinen Vesilahdella, kotoisin Sakkolan Petäjärveltä.

★

SAKKOLA-SEURA järjestää perinteelliseksi muodostuneen kirkkojuhlan Helsingissä lokakuun 9—10. p:nä 1965. Lauantaina 9. 9. klo 19.00 Tuomiokirkossa rippisaarnan pitää lääninrovasti Arvo Liesmaa. Sunnuntaina 10. 10. Tuomiokirkossa klo 10 alkavassa jumalanpalveluksessa saarnaa lääninrovasti Joonas Laurila, urissa tirehtööri Antti Kuisma. Kirkonmenojen jälkeen on päiväjuhla seurakuntasalissa, Meritullintori 3, III kerros. Ohjel-

Kaupunkimatkan virkistäytymis- paikkoja

SUURRAVINTOLA JA YLÄ-
BAARI sekä KUSTAA III
Hämeenkatu 26

RAVINTOLA TUOPPI
Pyynikintorilla

LINJA-AUTOASEMAN RAVIN-
TOLA

KORONA-BAAREJA kaikkialla
kaupungissa.

TERVETULOA!

Tuotanto

Tilattavissa

Sakkolan kirkon kuvia suuren-
nus 22x30 sent. à 5:- + pos-
tim.

Sakkolan pitäjäjuhlien kuvia
postikorttikoossa à 1:50 + post.
Kiviniemen juhlien ryhmäkuva
postikorttikoossa à 1:50 + post.

Ville Kaarineva
Nuutajärvi

maa esittävät tuomiorovasti Eino
Sares, Petäjäjärven emäntäkoulun
ent. johtaja maisteri Kreeta Hal-
minen, kunnallisneuvos ent. kan-
sanedustaja Antti Kuisma "Suihi-
naa Suvannon seuduilta", opiskeli-
jat Juha ja Timo Erkama sekä
Eeva Meloni, musiikintutkija Antti
Kuisma esittävät musiikkia.

Sakkola-Seuran johtokunta toi-
voo mahdollisimman monen sak-
kolalaisen myöskin muilta paikka-
kunnilta pääkaupunkiin sukuloi-
maan tulneiden osallistuvan tähän
arvokkaaseen tilaisuuteen.

AMPEREEN SEUDUN OSUUSKASSA

- JOUSTAVAN PALVELUN PANKKI -

KAIKKI SÄHKÖASIAT

voimme toimittaa edullisesti

KANNATTAA AINAKIN KYSYÄ!

RAASKAN SÄHKÖLIKE

A-RYHMÄN SÄHKÖURAKOITSIJA

VESILAHTI
Puh. 78 541

VALKEAKOSKI
Puh. 41 810

Kellot - korut - kullat ja kihlat ym.

OSTATTE EDULLISESTI MEILTÄ

K. Paukku

Nokia, Postia vastapäätä
Puh. 10 731

SUVANNON-SEUTU

Suvannon ympäristön kotiseutulehti, ilmestyy 1965 6 kertaa vuo-
dessa. Tilaushinta 4 mk vuosikerta.

Ilmoitushinnat: 1 mk palsta cm. Vakinaisista ilmoituksista alennus.

Toimituksen ja konttorin osoite: Viiala 6

Puhelin Viiala 397.

Postisiirtotili 47-30 763.

Vastaava toimittaja: Iivari Karpanmäki.

Toimituskunta: Yrjö Raaska, Viktor Ryyppö, Helmi Uosukainen,
Matti Riikonen ja Uuno Pulakka.